

Badania na lodowcu Waldemara ułatwiło wybudowane na jego przedpolu, w 1997 roku, niewielkie obserwatorium glaciologiczne. Nocowanie w nim w znaczny sposób skróciło drogę do lodowca i wydłużyło czas pracy.

W czasie wyprawy dokonano również wielu rekonesansów terenowych. Między innymi na szczyt „501”, na Björnscanke, Sarsöyrę oraz na wszystkie lodowce Kaffiöyry. Stacja była wizytowana przez Norwegów, którzy wyrazili uznanie dla stanu stacji i naszych badań.

Należy podkreślić, że była to najmłodsza pod względem wieku toruńska ekspedycja (średnia wieku 26 lat). Zebrano bardzo dużo interesującego materiału naukowego. Więcej informacji na temat wyprawy i wyników badań można znaleźć w Internecie pod adresem: <http://www.cc.uni.troun.pl/~geopolar>.

Andrzej Arażny

Polska Akademia Nauk

Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania

87-100 Toruń, ul. Kopernika 19

UDZIAŁ STUDENTÓW INSTYTUTU GEOGRAFII UMK W TORUNIU W WYPRAWACH POLARNYCH NA SPITSBERGEN

Badania naukowe w obszarach polarnych studentów geografii z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu rozpoczęły się 24 lata temu. W połowie lat siedemdziesiątych wśród studentów geografii UMK zrodził się pomysł zorganizowania pierwszej toruńskiej eskapady na Spitsbergen. A już 24 czerwca 1975 roku na skraju Ziemi Oskara II (Równina Kaffiöyra) wylądowała I Toruńska Wyprawa Polarna na Spitsbergen. Zorganizowana została ona przez Instytuty Geografii UMK i PAN oraz Studenckie Koło Naukowe Geografów. Kierownikiem pierwszej wyprawy był prof. dr Jan Szupryczyński. W trakcie tej ekspedycji zbudowano dom, który do dziś doskonale służy toruńskim polarnikom i ich gościom. Warto pamiętać, że jest to najdalej na północ wysunięta polska stacja naukowa. Współrzędne stacji są następujące: $\alpha = 78^{\circ}41'N$ i $\lambda = 11^{\circ}51'E$. Do chwili obecnej zorganizowano 15 wypraw na Kaffiöyra (12 w sezonie letnim i 3 w sezonie zimowym). Udział w wyprawach obok pracowników naukowych Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika, Instytutu Geografii PAN w 9 sezonach letnich brali studenci. W trakcie wypraw prowadzili oni

Tabela 1

Autorzy i tematy prac magisterskich z regionu Kaffiöry (Ziemia Oskara II — NW Spitsbergen)

Lp.	Imię i nazwisko	Temat pracy magisterskiej i rok jej obrony	Promotor
1.	Jan Leszkiewicz	Warunki meteorologiczne w północnej części Równiny Kaffiöry w okresie I VII—31 VIII 1975 na tle klimatu archipelagu Svalbard (1976)	Doc. dr G. Wójcik
2.	Kazimierz Sendobry	Morfologia i struktura równiny sandrowej na przedpołu lodowców Elizy i Ireny na Ziemi Oskara II — Zachodni Spitsbergen (1976)	Prof. dr W. Niewiarowski
3.	Andrzej Majewicz	Stosunki słońsiowe Zatoki Hornbaek na tle ablacji lodowca Aavatsmarka (1976)	Dr Cz. Pietrucień
4.	Wiktor Szczepanik	Charakterystyka hydrograficzna zlewni rzeki Waldemara (Spitsbergen) (1976)	Doc. dr Z. Churski
5.	Łukasz Wronkowski	Rzeźba i osady strefy marginalnej lodowca Irena. Ziemia Oskara II — NW Spitsbergen (1976)	Doc. dr L. Roszko
6.	Włodzimierz Marszelewski	Wybrane zagadnienia hydrograficzne strefy marginalnej lodowca Elizy (Spitsbergen) (1980)	Doc. dr Z. Churski
7.	Janusz Kitajgrodzki	Skład granulometryczny i obróbka osadów fluwioglacjalnych jako wskaźnik środowiska sedimentacji na przykładzie wybranych form kemowych i ozu z przedpołu lodowca Aavatsmarka na Ziemi Oskara II — NW Spitsbergen (1980)	Prof. dr W. Niewiarowski
8.	Rajmund Przybylak	Warunki klimatyczne lodowca Waldemara (Spitsbergen) i ich pionowe zróżnicowanie w porównaniu z warunkami klimatycznymi na Równinie Kaffiöry w lecie 1979 r. (1980)	Doc. dr G. Wójcik
9.	Barbara Myzyk	Charakterystyka wybrzeży Kaffiöry (Ziemia Oskara II — NW Spitsbergen) (1982)	Prof. dr W. Niewiarowski
10.	Agnieszka Cudziło	Rola pokryw morenowych i materiału skalnego w selektywnym topnieniu lodowca Waldemara (NW Spitsbergen) na przykładzie sezonu letniego 1996 (1998)	Prof. dr M. Grześ
11.	Dariusz Brykała	System drenażu lodowca Waldemara (Ziemia Oskara II — Spitsbergen) (1998)	Prof. dr M. Grześ
12.	Andrzej Arażny	Warunki meteorologiczne lodowca Waldemara w porównaniu z warunkami na Równinie Kaffiöry w lecie 1997 roku (1998)	Prof. dr G. Wójcik

w zależności od specjalizacji na studiach badania z zakresu: geomorfologii, meteorologii, klimatologii, glaciologii czy hydrologii. W 1975: A. Anuszewski, K. Sendobry, Ł. Wronkowski, J. Leszkiewicz, W. Szczepanik i A. Majewicz; w 1978: J. Kitajgrodzki i W. Marszelewski; w 1979: R. Przybylak i J. Kallinowski; w 1980: R. Przybylak, Z. Podgórski, W. Wysota i B. Myzyk; w 1982: P. Rydel; w 1985: M. Dzieniszewski; w 1996: D. Brykała i A. Cudziło; w 1997: D. Brykała i A. Arażny i w 1998: D. Brykała i A. Arażny.

Badania toruńskich studentów geografii UMK skoncentrowane były głównie na Równinie Kaffiöyra, która jest położona na Ziemi Oskara II. Rozciąga się ona na przestrzeni około 15 km pomiędzy lodowcami schodzącymi do zatok morskich Aavatsmarka na północy i Dhała na południu. Od strony zachodniej graniczy z cieśniną morską Forlandsundet, a od wschodu ograniczają Kaffiöyrę pasma górskie, z których dolinami spływają lodowce Waldemara, Ireny, Elizy, Eivinda, Andreasa i Oliviera.

Na podstawie własnych badań w regionie Kaffiöyry studenci opublikowali wiele notatek i artykułów naukowych i popularnonaukowych oraz powstało 12 prac magisterskich (tab. 1).

Dla młodych geografów okazją pracowania w obszarach polarnych to jak podróż w czasie o miliony lat wstecz. Można wówczas tak jak np. na Spitsbergenie obserwować jak na dłoni zjawiska, które w przeszłości ukształtowały rzeźbę Polski północnej i środkowej.

Wojciech Mróz

Koło Przyrodników

Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego

30-060 Kraków, ul. Ingardena 6

WYPRAWA KOŁA PRZYRODNIKÓW STUDENTÓW UNIwersytetu Jagiellońskiego SPITSBERGEN '98

Wyprawa została zorganizowana przez Koło Przyrodników Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego w terminie 26.06.1998—13.08.1998. Pomysł odnowienia tradycji wypraw polarnych UJ przez studentów biologii powstał pod wpływem prof. dr hab. Marii Olech (Zakład Badań i Dokumentacji Polarnej Instytutu Botaniki UJ), która objęła naukowy patronat nad naszymi badaniami. Dodatkowym, symbolicznym bodźcem do tego przedsięwzięcia były obchody